

Projektstatusrapport nr 14 – underlag för Länsstyrelsens ansökan om bidragsmedel från Naturvårdsverket

EKA - Bengtsfors 2013-11-27

Lägesrapport November 2013

INNEHÅLL

1 INLEDNING	3
2 PROJEKTLÄGET	3
3 MÅLSÄTTNING	4
4 ORGANISERING	5
5 TIDPLAN	8
6 EKONOMI	8
7 ERFARENHETER	9

Figur 1. Utfall per 2013-09-30

1 INLEDNING OCH SYFTE

EKA-projektet med Bengtsfors kommun som huvudman finansieras genom kommunens egen insats och med statliga bidragsmedel från Naturvårdsverket genom Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Områdets föroreningsituation dominerades före saneringsstarten av kvicksilver och dioxiner, vilka härstammade från den verksamhet som bedrevs inom EKA:s gamla kloralkalifabrik under åren 1897-1924. Även sedimenten i Bengtsbrohöljen hade, på grund av spridning med grund- och ytvatten, påverkats av miljögifterna. Undersökningarna som utfördes i huvudstudie- och förberedelsefasen visade dessutom förekomst av andra föroreningar i form av tungmetaller, PAH och tetrakloretylen från tidsmässigt senare förekommande verksamheter på EKA-området.

Att föroreningarna klassats som högst hälsovådliga, att spridningsrisken varit stor, tillsammans med det faktum att det förorenade området är beläget mitt i en tätort, är viktiga faktorer som påskyndat beslut om åtgärd och finansiering till ett av Sveriges största efterbehandlingsprojekt.

Projektrapporten syftar till att redovisa ett uppdaterat projektläge per november 2013 till staten genom Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Naturvårdsverket som underlag till Länsstyrelsens ansökan till Naturvårdsverket och medelsbehov för 2014.

2 PROJEKTLÄGET

Översiktligt beskrivs aktiviteter som vidtagits under 2013;

EKA-projektet är i en avslutande fas. Det återstående arbetet handlar främst om rapportering, uppföljning, slutreglering av entreprenad E samt efterföljande miljökontroll.

Arbetsläget beträffande entreprenad E, Omhändertagande av avfall, SAKAB är att behandling pågår på Batrecs anläggning i Schweiz. Behandlingen planeras avslutas under kvartal 2 2014. Därefter kan entreprenaden slutligen regleras ekonomiskt.

Projektets slut- och erfarenhetsrapport är huvudsakligen färdigställd men avvaktar slutregleringen av omhändertagandeentreprenaden E.

Kommunen hade för avsikt att avsluta projektet och överta driften av det arbete som kvarstår i projektet med uppföljning från och med 1 januari 2013. Det var inte möjligt då arbetet inte kunde organiseras på lämpligt sätt i kommunens organisation. Det är nu beslutat att kommunen övertar den löpande hanteringen av den kvarvarande miljökontrollen från 1 januari 2014. Projektets arbete har därför fortsatt under året. Det har medfört att konsultinsatser har behövts i större utsträckning. En översyn har gjorts av projektets kvarvarande arbete och kalkyl inför fortsättningen 2014 – 2019. Arbetet med miljökontroll från och med 2014 kommer att utföras i kommunens regi. Under året kommer fortsättningen planeras för åren 2014 – 2019. 2019 planeras en slutlig utvärdering av projektets uppföljning inkluderat avstämning av projektets måluppfyllelse, spridningsberäkningar m.m.

Det kvarstår huvudsakligen arbeten med att slutföra projektets slut- och erfarenhetsrapport med verifiering av åtgärds målen, hantering av kvicksilver i tunnor och slutreglering av omhändertagandeentreprenaden, ta slutlig ställning till hantering av dräneringsledningen samt hantering av projektets avslutning av projektet som planerades till 2011-12-31 men som ännu inte har skett. Uppföljande miljökontroll utförs till år 2019 och rapporteras årligen i årsrapport till Länsstyrelsen.

I omhändertagandeentreprenaden, entreprenad E, är den ekonomiska uppgörelsen klar och projektet har avvaktat statens inställning i hur kvarvarande kvicksilver ska hanteras. Naturvårdsverket har under året lämnat besked hur detta ska hanteras i projektet. Kommunen har uppdragit åt Sakab att fortsätta detta arbete. Arbetet pågår och avtal har tecknats med Batrec i Schweiz och utförelsansökan har lämnats in till Naturvårdsverket i januari 2013.

3 MÅLSÄTTNING

Övergripande åtgärds mål har satts med hänsyn till de risker som föreligger i enlighet till projektets miljö- och hälsoriskbedömning samt till vad som är tekniskt möjligt, miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt.

Projektets övergripande målsättning är att:

- Människor ska utan restriktioner kunna vistas i området.
- Spridningen av föroreningar till den omgivande miljön ska långsiktigt begränsas till en låg nivå.
- Åtgärder som vidtas ska utformas så att framtida underhåll så långt möjligt minimeras.

Skydd av människors hälsa

Området ska kunna användas för rekreation och lättare industriändamål.

För skydd av människors hälsa ska normal vistelse i området inte innebära någon hälsofarlig exponering för föroreningar i mark.

Skydd av omgivande miljö

Nuvarande och framtida spridning till Bengtsbrohöljen och vattensystemet nedströms ska reduceras genom att läckaget av kvicksilver och dioxiner från marken reduceras kraftigt. Omhändertagandet av farligt avfall ska ske på extern, därför anpassad, anläggning. Åtgärderna i sig ska inte leda till ökade risker för föroreningsspridning.

Måluppfyllelse

Genom att definiera åtgärdskrav säkerställs de mätbara målen gällande utförande och måluppfyllelse. I EKA-projektet finns krav i form av utförandebeskrivningar avseende rivning av förorenade byggnader, urgrävning av förorenad jord, vattenrening och anläggande av filter och dräneringar. För att kvalitetssäkra kraven tillämpas relevanta metoder för stöd i beslutsprocesser, kvalitets- och miljöstyrning.

Delmål

Projektet är uppdelat i flera faser som var för sig har egna definierade delmål.

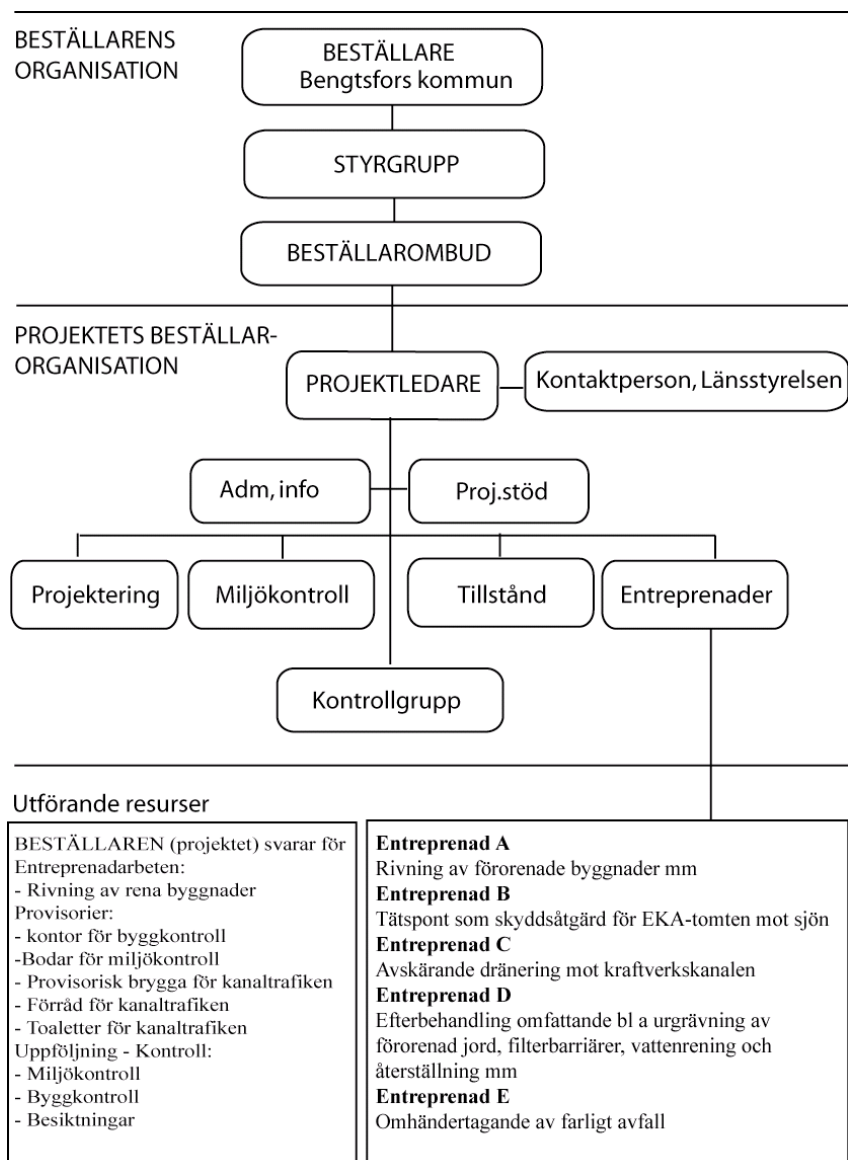
- I projekteringsfasen skapas underlag för beslut om val av åtgärd och finansiering och direktiven för fortsatt arbete utformas.
- I förberedelsefasen arbetar man med tillstånd för arbeten och entreprenadkontrakt.
- Under genomförandefasen sker kontinuerlig avstämning mot åtgärdsförslag och bidragsbeslut.
- I uppföljningsfasen utförs besiktningar och arbete sker med miljö- och slutrapporter samtidigt som man sammanställer information till erfarenhetsrapporten. Detta arbete pågår.

Den utvärdering av projektets måluppfyllelse som utförts och redovisas i projektets slutrapporter drar slutsatsen att den uppsatta måluppfyllelsen för projektet har uppnåtts på såväl kort som lång sikt.

4 ORGANISERING

Under året har det fortsatta arbetet skett i enlighet med den fastställda organisationen. Arbetet har under långa perioder varit vilande för flertalet resurser. Främst har resurserna beställarombud, projektledning, projektstöd, ekonomiadministration och miljökontroll arbetat.

Huvudman för EKA-projekt är Bengtsfors kommun. Organisationen är sammansatt av *beställarens respektive projektets organisation och utföranderesurser*, jmf figur 1.

Figur 1. Principskiss Projektets organisation

Beställarens organisation

Styrgruppen beslutar i frågor om projektdirektiv, d.v.s. projektets organisation, genomförande, omfattning, utformning, tids- och kostnadsramar, samt om projektets avslutande.

Beställarombudet företräder beställaren inför projektet och anger projektdirektiven, samt utgör kommunens ombud i entreprenadärenden enligt AB92 och ABT94.

Projektets organisation

Projektledaren ansvarar inför beställarombudet för projektet i dess helhet och leder arbetet i projektet.

Projektadministrationen ansvarar inför projektledaren för administration i projektet, samt deltar i projektarbetet med beslutsunderlag, mötesprotokoll m.m.

Projektstöd är specialister till projektgruppens förfogande. Projektstödet roll är rådgivande, inte beslutande. Projektstödet deltar vid behov i projektets kontrollgrupp och kan utgöra expertstöd vid besiktningar.

Delprojektledare ansvarar inför projektledaren för sina respektive delprojekt, samt leder och fördelar arbetet inom respektive delprojekt.

Delprojekten är Miljö, Projektering, Entreprenader och Tillstånd.

Delprojekt Miljö ansvarar för att miljökontroll genomförs enligt beslutade miljökontrollprogram. Här ingår också dokumentation av data, samt sammanställning och distribution av rapporter avseende miljökontrollen.

- *Delprojekt Projektering* skall inom sitt fackområde medverka i projektets utredningar och med resultat från projektets undersökningar och utredningar som underlag svara för och utarbeta tekniskt underlag för upphandling av entreprenadtjänster.
- *Delprojekt Tillstånd* har till huvudsaklig uppgift att ansvara för miljöprovning, övriga tillståndsärenden och avtal med markägare.
- *Delprojekt Entreprenader* svarar för arbetsmiljö, byggledning och kontroll med syfte att säkerställa att goda förhållanden råder inom arbetsområdet, att arbetena med efterbehandlingen blir genomförda enligt fastställda planer, arbetshandlingar och upprättade kontrakt.
- *Kontrollgruppens* arbetsuppgifter omfattar besiktning och kontroll av efterbehandlingsarbetena, de kontroller som miljödomstolen och andra myndigheter föreskriver i domar och beslut, samt de kontroller som följer av arbetsmiljölagstiftningen.

Utföranderesurser

Entreprenadkontrakt; entreprenörer upphandlades för saneringsarbetet, se organisation figur 1.

Informationsinsatser

Den informationsaktivitet som förevarit under 2012 är att Boh Tivesten intervjuades av SVT Mittnytt angående reportage i nyheterna om tunnorna med kvicksilver på SAKAB den 2 juli 2012.

Bemanningsplan, 2010-09-30

Beställarens organisation	<i>Beställare</i> <i>Styrgrupp</i> <i>Beställarombud</i> <i>Länsstyrelsens kontaktperson</i>	Bengtsfors kommun Kommunstyrelsen, Bengtsfors kommun Boh Tivesten, Bengtsfors kommun Anna-Karin Davidsson, Länsstyrelsen Västra Götalands län
Tillsynsansvarig	<i>Tillsynsansvarig</i> <i>Kontaktperson</i>	Länsstyrelsen i Västra Götalands län Anna-Karin Davidsson, Länsstyrelsen
Projektets organisation	<i>Projektledare</i> <i>Biträdande projektledare</i> <i>Ekonomi</i> <i>Informationssamordnare</i> <i>Upphandling/ entreprenad- juridik</i>	Kjell Hansson, Empirikon AB Fredrik Hansson, Empirikon AB Ewa Lundqvist, Bengtsfors kommun Agneta Källberg, Empirikon AB Sofia Magnusson, Bengtsfors kommun Ulrika Larson, Empirikon AB Jan Andersson, Advokatfirman Pedersen AB
Projektstöd	<i>Miljö kemi & miljöriskanalys</i> <i>Geoteknik, geologi och</i> <i>geohydrologi</i> <i>Byggnads- och industriteknik</i> <i>Oorganiska miljögifter</i> <i>Organiska miljögifter</i> <i>Hg mätning i luft</i>	Marie Arnér, WSP Environmental Jan Sundberg, Vectura AB Golder Associates AB Olof Regnéll, Cinnobex - MBC Niklas Törneman, Sweco Environment AB Ingvar Wängberg, IVL
Delprojektledare	<i>Projektering</i> <i>Miljökontroll</i> <i>Tillstånd</i> <i>Entreprenader</i>	Göran Nilsson, Faveo Projektledning AB Katarina L Parkkonen, Norconsult AB Per Molander, Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB Inge Guldbrandsson, Grontmij AB
<u>Delprojektens bemanning</u>		
Delprojekt Projektering	<i>Bitr Projektering</i>	Göran Nilsson, Faveo Projektledning AB
Delprojekt Miljökontroll	<i>Miljökontrollant</i>	Annelie Loberg, Norconsult AB
Delprojekt Tillstånd	Se delprojektledare ovan	
Delprojekt Entreprenader	<i>Bitr bygglidare</i>	Annika Niklasson, Grontmij AB
<u>Besiktningar</u>		
Besiktning av entreprenader	<i>Besiktningsman</i>	Ulf Löfroth, Hifab AB

Projektstruktur

En projektstruktur med normer, rutiner och kvalitetsplan som ligger till grund för projektets arbete. Projekthandboken är ett sammanfattande dokumentet för beskrivning av projektstrukturen och innehåller:

- P.1 Kvalitetssystem
- P.2 Projektbeskrivning
- P.3 Målbeskrivning
- P.4 Organisation
- P.5 Adressförteckning
- P.6 Beslut - befattningsbeskrivningar
- P.7 Dokumentstyrning
- P.8 Mötesinstruktioner
- P.9 Anskaffning och upphandling
- P.10 Ekonomistyrning
- P.11 Tidplan
- P.12 Informationsstrategi
- P.13 Ändringar och avvikelser
- P.14 Kontroll och besiktning
- P.15 Erfarenhetsåterföring

Projektstrukturen har uppdaterats löpande under projekttiden för att anpassas till projektarbetets behov. Under året har inte några arbeten med projektstrukturen utförts. Arbetet för de kommande åren 2013 – 2019 behöver planeras och en anpassad projektorganisation upprättas förslagsvis för arbeten som kvarstår.

Möten hålls periodiskt i projektet i syfte att systematiskt följa upp och leda projektets arbete mot beslutade krav, enligt gemensamma väl definierade mål. Under det senaste året har följande möten genomförts:

- ett beställarmöte gällande överläggning av miljökontrollen i kommunens regi
- ett telefonmöte gällande statusinformation om Hg-tunnor, slutrapportering, dräneringsledning och hur överföringen av arbetet med miljökontroll fortgår
- ett telefon-/arbetsmöte gällande erfarenhets- och slutrapportering
- ett telefonmöte gällande ekonomifrågor och efterkontroll
- tre arbetsmöten gällande måluppfyllelseverifiering och kontroll av dräneringsledningen

5 TIDPLAN

Projektets avslutning planerades till 2011-12-31. Då ett slutligt avgörande om hanteringen av Hg förorenad jord i tunnor i omhändertagandeentreprenaden tagit längre tid än planerat har också projektets avslutning fördröjts. I nuläget bedöms projektet kunna avslutas kvartal 1 2014. Arbetet med kvarvarande uppföljning till 2019 övergår i samband med avslutningen till kommunens regi.

6 EKONOMI

Ekonomiuppföljning

Upparbetade medel i projektet, för- och huvudstudien exkluderade, för tiden fram till och med 2012-12-31 uppgår till 281,4 Mkr. Under de senaste 12 månaderna har drygt 3,4 Mkr förbrukats. De största kostnaderna, knappt 1,6 Mkr (motsvarande ca 45%) kan härledas till den efterföljande miljökontrollen. Årets utfall per projektkonto redovisas i *figur 1*.

Utfallsredovisningen har även sammanställts i enlighet med de bidragsvillkor som Länsstyrelsen ställt som krav gällande återrapportering till staten. Denna redogör för projektets totala kostnader fördelat mellan de *aktiviteter* som finns specificerade i projektet. Av den kan man avläsa att drygt 2,5 Mkr (motsvarande 73%) av de kostnader som är hänförliga till 2012 är arbeten utförda av konsulter.

Kvantitet i enhet timmar har sammanställts utifrån samma aktivitetsmall gällande upparbetad tid för bl.a. kommunens egeninsats och konsulternas tid.

Under 2012 har totalt 4.003 timmar upparbetats, varav 3.405 timmar (85%) utgörs av konsulternas arbetade tid och resten (15%) av huvudmannens arbete för projektet. Totalt har 132.085 timmar upparbetats under projekttiden, fördelat mellan konsulter (61%) och huvudmannen (15%). Resterande tid är fördelad mellan övriga aktiviteter. Fullständiga aktivitetsredovisningar framgår av *figur 2*.

Kostnadsprognos för kvartal 1, 2013 uppgår till ca 0,4 Mkr, vilket avser kostnader fördelat mellan projektledning, efterföljande miljökontroll, inklusive analyser samt kostnader för slutrapporteringen. Vid årsskiftet har projektet ett likviditetsunderskott motsvarande drygt 0,5 Mkr.

Kalkyl

Projektet är i stort sett färdigställt utförandemässigt och de allra flesta kostnaderna är i dagsläget kända. Osäkerhet kvarstår gällande utfallet i den ekonomiska slutregleringen i omhändertagandeentreprenaden. En översyn av den slutliga kostnaden i samband med projektets avslutning ska utföras och planeras vara klar före sommaren 2013. Styrgruppsmöte är planerat till 5 juni 2013.

För närvarande bedöms inte projektets slutkostnad överstiga den tidigare bedömda kalkylerade sannolikt högsta kostnaden om 296,2 Mkr. Den sannolikt bedömda troliga slutkostnaden är redovisad i den senaste kvartalsrapporten och uppgår till ca 291 – 293 Mkr, vilket till stor del är relaterat till de förseningar i slutförande av omhändertagandeentreprenaden som projektet ej haft möjlighet att styra tidsmässigt. Den förlängda tiden har även inneburit ökade kostnader för uppföljningen i form av konsultinsatser för miljökontroll. Den översyn som utförs ska även se över om moment kan förenklas eller tas bort för att på så sätt minimera resursåtgången.

7 ERFARENHETER

Erfarenhetsåterföring

En viktig del i projektarbetet är att tillvarata den kunskap om efterbehandling som projektet erhåller under den tid som projektet pågår. Händelser och aktiviteter har dokumenterats fortlöpande på så sätt att den kunskap som genereras i projektet ska kunna tas tillvara för kommande projekt. De dokumenterade erfarenheterna kommer att mynna ut i en samling slut- och projektrapporter med resultat och erfarenheter som intresserade från kommuner, länsstyrelser m m ska sedan kunna ta del av och dra lärdom av. Projektets slutrapportering planeras slutföras i enlighet med ursprunglig tidplan och vara färdigställd kvartal 2 2013.

EKA - Bengtsfors Aktiviteter	Upparbetat föregående perioder 01-11	PERIOD: 2012 Bokfört utfall per konto och månad, kr												UPPARB IKR 2012	2012-12-31 TOTALT ACK KOSTNAD
		RAPPORT: Resursgång list rapport, kr													
		Jan	Febr	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec		
Myndigheter och huvudnamns arbete för förberedelse, ledning och uppföljning/ Konsultinsatser	9 848 356,92	0,00	82040,00	57500,00	49500,00	95000,00	39500,00	0,00	0,00	80500,00	115000,00	0,00	117250,00	636 290,00	10 484 646,92
2182	67 399 811,47	0,00	212191,41	43712,9	195658,3	53146,5	352663,3	30301,6	8545,6	23687,9	151071,2	219990,0	1230803,0	2 521 771,84	69 921 583,31
2183	9 635 849,53	6015,00	1005,00	42174,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	63415,0	0,00	36305,5	89076,8	237 991,25	9 873 840,78
2184	174 051 659,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	174 051 659,90
2185	6 096 927,98	0,00	0,00	0,00	750,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	1 250,00	6 098 177,98
2186	1 142,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 142,37
2187	10 896 166,91	674,40	1200,00	604,8	6674,4	0,00	5181,7	1804,9	0,00	1180,7	757,5	1198,1	22840,3	42 116,88	10 938 283,79
2188															
SUMMA	277 929 915,08	6689,40	296436,41	143991,7	252582,7	148146,5	397345,0	32106,5	8545,6	169285,6	266828,8	257493,6	1459970,1	3 439 419,97	281 369 335,05

EKA - Bengtsfors Aktiviteter	Upparbetat föregående perioder 01-11	PERIOD: 2012 Bokfört utfall per konto och månad, tim												UPPARB ITIM 2012	2012-12-31 TOTALT ACK UPPARB TID
		RAPPORT: Resursgång list rapport, tim													
		Jan	Febr	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec		
Myndigheter och huvudnamns arbete för förberedelse, ledning och uppföljning/ Konsultinsatser	19 327,0	0,0	166,0	118,0	102,0	114,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	95,0	595,0	19 922,0
2182	77 277,2	0,0	246,0	48,0	207,0	60,0	371,0	34,0	0,0	28,0	175,0	185,0	2051,0	3 405,0	80 682,2
2183	661,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	661,9
2184	23 396,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23 396,0
2185	5 601,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 601,8
2186	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2187	1 817,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	3,0	1 820,8
2188															
SUMMA	128 081,7	0,0	412,0	166,0	309,0	174,0	371,0	35,0	0,0	30,0	175,0	185,0	2146,0	4 003,0	132 084,7

Figur 2. Ekonomi - Upparbetade medel och timmar fördelat på aktiviteter per 2012-12-31.